

PŘESAHY

aneb co se do tištěné verze nevešlo

jak bylo v minulém roce
2008

Třeba se globálně neotepluje, ale za 238 let nepřetržitého meteorologického pozorování bylo v posledních třech letech 16 rekordních nejteplejších dnů k danému datu. A žádný nejstudenější. V roce 2006 jich bylo 7 (v 3., 6., 7., 10. a 11. měsíci), v roce 2007 také 7 (v 1. a 7.) a v roce 2008 dva, v únoru kdy 24. na Matěje bylo + 17,9 °C a 26. 2. + 16,2 °C. Matěj byl tedy druhý nejteplejší únorový den z 6 724 únorových měření. Podle počtu pravděpodobností mohlo být za uvedené roky rekordních maxim 4 – 5 (ne 16), minim též 4 – 5 (ne 0). Zima byla teplá, první sníh napadl 21. listopadu, ale celou zimu bylo sněhu málo. Ohřáli jsme se zejména 22. 6., kdy byla průměrná denní teplota 24,5 °C, 11. 7. průměr 24,1 a 27. – 28. 7. průměr 24,8 °C – tropické dny. Průměrná denní teplota se podle mezinárodních pravidel se vypočítává ze čtyř (respektive 3) měření: součet teplot v 7.00 hod., ve 14. hod., v 21.00 hod, a aby se nemuselo měřit ve 2.00 hod., bere

se údaj z 21.00 hod. dvakrát: tj. průměr = $[t_7 + t_{14} + 2t_{21}] / 4$.

Nejdelší teplotní řada začíná v roce 1659 v Anglii, nejslavnější střeoevropská roku 1770 v Praze Klementinu, v Budapešti a v USA o 10 let později, na jižním pólu až v roce 1957. O sjednocení teploměřů, stupnic a metody měření se tehdy v kontinentální Evropě zasloužili jezuité (i v Klementinu). Chladné dny byly 17. 2. minus 13 °C a 31. 12. Přízemní minima, která nemají rádi zahrádkáři, zlobila jedno ráno v dubnu (-3 °C) a v červnu 4 °C, v červenci 23. jen 2 °C, v srpnu dvakrát 0 °C.

Rok byl spíše suchý, málo srážek bylo zvláště v únoru, kdy přšelo jen třikrát a za 1. – 27. spadlo jen 4 mm, a v zřítí. Výhradně přšelo jen 10 dní v červenci, nejvyšší srážky, vždy 23 mm, byly 18. 5., 2. 7. a 16. 8. Nevyskytla se žádná povodňová situace, průtok v Berounce byl pod průměrem, hladina podzemní vody v celé údolní nivě poklesla.

Ing. P. Kyzlík

Milá taškařice kabaretu Kukátka O VĚCECH A LIDECH

byla předvedena dne 25. září 2009 dobřichovickým občanům u příležitosti přivítání nové knihy věhlasného spisovatele pana docenta Emila Caldy, matematika, učitele a sportovce, vynálezce a zakladatele nového vědního oboru.

Jelikož je řečený oslavenec dobřichovický rodák a navíc bydlí přímo naproti mým oknům (což je pro mne ovšem velká čest), vedla mne tato důležitá okolnost k vyjádření - ovšem nutně opožděnému - neobvyklých dojmů prostého diváka z této navýsost historické události.

Historické proto, že se na tomtéž večeru křtila a prodávala knížka výtečných fejetonů pana Caldy, nazvaných prostě **O VĚCECH A LIDECH**, nasbíraných za léta 1985 - 2009. V nich právě je postižena historie Dobřichovic za takřka čtvrtinu století, a to způsobem tak neobvykle vtipným, že charakter onoho zmíněného večera musel nutně vypadat podle toho.

Tentokrát opravdu všichni, kdo se nezúčastnili, přišli o spoustu nevylicitelných zážitků, které si dovolím pro ty absentéry jen v hutné zkratce naznačit.

Tedy pokud si pamatuji, vybrané texty z fejetonů páně Caldových přečetl s citem a důstojně pan PhDr. Matl, dlouholetý člen redakce Kukátka. Mne nejvíce dojal text, začínající „Mé milé Dobřichovice“, trefně popisující převelický a rychlý rozvoj našeho městečka formou přátelského dopisu městu, a tak neosobním charakterem dosáhl obsah dopisu jakési univerzální platnosti. Tím každého poctivého občana a občanku zahřeje u srdce, že se na tom úspěchu vlastně podílejí jako sympatizující, když nemohli jinak věcem pomoci.. Další text, který vychválil právní funkce zapomenutého nářadí, dřevěné hole - sukovice, ve mně vzbudil strach z masového rozšíření této jednoduché zbraně vzhledem ke známé celosvětové ekonomické krizi, protože

pochopitelně z finančních důvodů je to nástroj bez konkurence použitelný okamžitě a zcela zdarma.

Další důmyslný text dával nahlédnout do pozadí jakési rétorické kuchyně pana spisovatele Caldy, který si s důkladností a koncisností hodně matematika obětavě vypracoval a lidu svěřil metodiku k získání publika při veřejném vystoupení na svou stranu (v knize na straně 87). Jeho metody a vlastní přiznání ohromily posluchače svou upřímností a pravdivostí, neb se mohli přesvědčit na vlastní oči a na místě samém, jak dovedně jich umí sloutný autor, nazývaný moderátorem Mistr, využít.

Role moderátora se s elegancí a humorem (vědomě suchým) zhostil někdejší člen redakce Kukátka PhDr. Vladimír Czumalo, též osvědčený Dobřichovan, známý z mnoha výstav, jež zahajoval jako kovaný kunsthistorik a univerzitní pan učitel vždy originálním způsobem. Pana docenta Caldu nejprve představil jako Mistra a dlouholetou oporu redakce Kukátka a pak téhož jednoslovně vyzýval k dlouhým projevům - spíše monologům - vtipně připravenými otázkami a nenechal se zvíkat jeho názorem, že výzva „promluvme o“ by měla znamenat, že debatovat budou dva.

Publikum bylo nadmíru pozorné a záhy pochopilo, že úvodní charakteristika programu jako „pěkné taškařice“ (vlastní slova pana PhDr. Czumala) se zakládá na holé pravdě a vložilo se do společné hry s nevidanou vervou. Reagovalo velmi citlivě na všechny špílce a gagy řečených pánů - a tu by bylo zajímavé, kdyby někdo pořídil akustický snímek zvuků v sále. Prostorem se stále nesly salvy a výbuchy všech druhů smíchu, prokládané pobaveným mručením, častým potleskem, výkřiky údivu a vzdechy neskrývaného překvapení při různých akcích a promluvách protagonisty večera Mistra Caldy.

Ten exceloval bravurně v několika rolích: jako spisovatel, humorista, satírik, vysoko-

školský pedagog, eskamotér a univerzální bavič. Nemohu zde pro nedostatek místa i paměti popsat všechny jeho showmanské ctnosti a činy, ale s jeho povolením se zmiňuji o vrcholném čísle, jímž naprosto ohromil zcela nepřipravené, ale navýsost citlivé publikum. To byla ona pohnutá chvíle, kdy postavil na stůl tmavý kuffík, polepený barevnými viněťami, a slavnostně prohlásil, že to je jeho vynález: nepostradatelná pomůcka pro každého pedagoga, zvaná KUPEDAMIS (celý český název: kuffík pedagogického mistra.)

Poté se šarmem zkušeného kouzelníka postupně vyjímal a názorně předváděl různé užitečné pomůcky, jež každému učiteli na škole základní, střední, vysoké a možná i mateřské velmi usnadní výkon jeho těžkého povolání. Obsah onoho kuffíku si pamatuji z důvodu mého dřívějšího pedagogického působení, přesto jej nebudu popisovat, neboť doufám, že při dalších večerech O VĚCECH A LIDECH s naším nově zrozeným dobřichovickým kabaretem bude pan docent tak laskav a některá důležitá čísla včetně KUPEDAMIS ještě neobeznámeným spoluobčanům i učitelům předvede znovu. Zejména pak by bylo třeba znovu vydat a popularizovat jeho vysoce potřebné dílo, kterým je Soubor pedagogických zásad. Jejich počet zná jen on sám a pravděpodobně stále stoupá, my jsme měli to štěstí, že jsme zaslechli některé ukázky, jím čtené a číslované. Pamatuji si jen nejvyšší číslo, které znělo pravděpodobně 1456, ale pro zmíněné akustické efekty mi mnohá vzácná slova Mistra unikla, ač jsem seděla v první řadě.

Ale díky tomuto umístění jsem mohla i poznat, že pan docent Calda zcela svěží a neunaven by pravděpodobně pokračoval ještě pár hodin. Napadlo mne hned, že jeho přezdívka, či literární značka, na kterou si dělá nárok od svých padesáti let „HgS - rtutovitý stařík“ by měla obsahovat před písmenem S ještě písmenko M. To by pak

bylo pravdivější: značka „HgmS“ - rtuřovitý mladý stařík je svým typografickým tvarem také daleko vyváženější a harmoničtější.

Ještě Mistrovi i spoluobčanům dlužím vysvětlení, proč relativně pozdě píšou o té zářijové historické události: jednoduše jsem si potřebovala udělat jasno, o čem vlastně píše pan E. Calda ve svých fejetonech, zda má vůbec pravdu, a přesvědčit se, zda je to vše tak, jak se zdá. To mi při mé studijní důkladnosti trvalo poměrně dlouho, omlouvám se všem.

Došla jsem však k přesvědčení, že ty fejetony O VĚCECH A LIDECH mají čapkovskou pohotovost a básnivost, nerudovskou satiru a smysl pro maličkosti, havlíčkovsky státnické šlehy a sarkasmy, arbesovská zamyšlení a po čertech caldovský humor. A k největšímu překvapení náleží i to, že slouputný autor, žijící v protějšcích oknech přes ulici Karlickou, je tajný filosof a umí se podívat na to, co se děje ve světě i u nás doma, s výsostným a velmi vzdělaným přehledem - a navíc zcela srozumitelně každému veleváženému čtenáři! - To je, prosím, můj soukromý názor, a ať si čtení literární historikové udělají svůj jakýkoliv jiný, vím, že ten můj je lepší.

Mé opoždění má také svůj důvod předvánoční: rozhodně si koupím tak pět až sedm knížek pana Caldy na dárky pro mé milé pří-

buzné a přátele. Pokud ovšem ještě budou knížky po zveřejnění mého článku někde k sehnání.

Obecný závěr:

domnívám se, že Dobřichovice občas potřebují takovým způsobem pročistit hlavu a provětrat mysl, jak se to stalo onoho historického 25. září 2009. Proto se přimlouvám, aby se takové večery ve zmíněné osvědčené sestavě pravidelně opakovaly (snad dvakrát do roka?) a obnovily se tak zdravé tradice lidových kabaretů, provázených živou kapelou. (Na tu jsem zapomněla: byla nová, mladá a skvělá. - Někdoby o ní mohl něco napsat do Kukátka.)

Schopní lidé již první - zde stručně nastíněný - program Kabaretu KUKÁTKO realizovali přímo ideálně onoho historického večera 25. 9. 2009.

Proto myslím, že by to mohlo být nejen možné, ale i přitažlivé a hodně tvůrčí konání a také, že více lidí cítí, že je to potřeba! To zdůrazňuji s ohledem na veškerou situaci kolem a v Dobřichovicích obzvláště. - V tom bychom zase měli my, Dobřichovice, prvenství v Čechách a možná i na Moravě.

S díky a pozdravy účinkujícím i čtenářům Kukátka

Doc. Dana Puchnarová, ak. mal., Mánesova ul., Dobřichovice

o jedné Dobřichovicko-Karlické PREMIÉŘE

Prof. J. Šaroun měl v sobotu 26. září vskutku napilno. Poté, co na Medovém odpoledni v Zadní Třebani doprovodil laškovně písňe o včelách, které skvěle zazpívalo

komorní sdružení KrisKrosKvintet, vsedl „na kůň“ a uháněl ku Karlíku, kde v kostele sv. Martina a Prokopa spolu se sopranistkou Olgou Jelínkovou uvedli koncert

písní a oratorních árií. Vybrali velice zajímavý a dramaturgicky výborně postavený program. Zazněly ukázky z Händelových oratorií *Mesiáš* a *Samson*, z Bachových *Janových pašijí*, plný kostel však mohl také slyšet hudbu S. Barbera, L. Bernsteina, skvělé podání, Straussových písní. Vrcholem večera však bylo dílo, které zní málokdy a na dobřichovické či karlické scéně zřejmě mělo premiéru. Byla to Musorgského *Dětská světnička*. Písňový cyklus nesmírně svěží, nápaditý, plný překrásné musiky, ale také dílo kladoucí vysoké nároky na interprety jak po stránce technické, tak - a zejména - pokud jde sdělení.

Letošní absolventka AMU O. Jelínková se tohoto přetěžkého úkolu s mistrem klavírního doprovodu po boku zhostila summa cum laude - s nejvyšší pochvalou, zpívala suverénně a s lehkostí, ale dokázala tuto emotivní musiku navíc i velmi přesvědčivým způsobem sdělit posluchačům. Odměnou oběma interpretům bylo nadšené přijetí jejich hudby a dlouhotrvající ovace. Věru vydařený večer, z něhož se odcházel s radostí i mírem v duši. O to víc, že se odcházel i s vědomím podílu na obecném dobrém, neboť oba účinkující věnovali výtežek ze vstupného na dobročinné účely.

JM

Knížecí zrcadlo aneb MUSICA VIVA 2009 SKONČILA

Laskavý čtenář si jistě dobře pamatuje, že loňský ročník festivalu *Musica viva* končil o první adventní neděli 30. listopadu 2008 na královském hradě Karlštejně slavnou mší, při níž se za účasti mnohých a významných i zajímavých hostů (dokonce až z Afriky či z řezenského dómu) vzpomínalo 630. výročí úmrtí krále českého a císaře Svaté říše římské Karla IV. (Karel IV. zemřel 29. 11. 1378). Soubor Ludus musicus tam tehdy mši doprovodil dobovou hudbou. A nyní se k tomuto datu na přelomu církevního roku, kdy vzpomínáme na vynikající osobnost českých dějin a zároveň vstupujeme do období adventního rozjímání, znovu vrátil. A tak se zdá, že festival *Musica viva* bude takto končit i v letech následujících. (Tedy jestli se mu podaří přežít rozbourené časy, do nichž upadly finance státní, krajské i obecní, bez nichž by takový podnik šlo jen těžko uspořádat. Je to ale jako s tím známým vtípem, který vypráví starý děda Chrisovi a Vinovi ve filmu The

Magnificent Seven - Sedm statečných: „Zatím je to dobré“ ... A tak se letošní festival konat mohl, navíc ve vynikající kvalitě. Díky neúnavnému nasazení souboru Ludus musicus a F. Běhounka, díky řadě spřízněných duší a jejich často „neviditelné“ spolehlivé a neustávající práci, díky dalším účinkujícím, kteří darovali publiku špičkové výkony nehledíce na zisk, díky publiku, jež zůstalo věrné dobré musice, díky i tomu zvláštnímu „spolu“, jež tyhle podniky zakládá.)

Ale zpět ke Karlu IV. Festival se totiž i letos uzavřel v rámci tohoto data, přesněji v sobotu 28. listopadu v nabitém sále křížovnické residence v Dobřichovicích. Uzavřel se programem, jež autoři nazvali **KNÍŽECÍ ZRCADLO – Vita Caroli Quarti** a charakterizovali jej jako „pořad středověkých písní a čtení v předvečer výročí úmrtí císaře a krále Karla IV.“ Vzhledem k datu se však samozřejmě uplatnil i začátek Adventu. O co tedy vlastně šlo? Mezi písněmi vrcholného a pozdní-

ho středověku zněly úryvky z textu Karlova vlastního životopisu *Vita Caroli*. Pořad si dal do vínku název populárního středověkého literárního žánru. T. zv. knížecí zrcadla byly spisy, v nichž se v podobě rad formulovaly, zjednodušeně řečeno, principy dobrého vládnutí. Byly hojně psány i čteny v období středověku i renesance. Text Karlova vlastního životopisu je vlastně také takovým knížecím zrcadlem. Karel nechtěl pouze popisovat události, které prožil, nýbrž snažil se vysvětlit motivace svých skutků a úsilí, předat svým nástupcům jakýsi vzor, jak by měl dobrý panovník přistupovat k vládě, jak by měl být připraven na své úkoly. A to způsobem, jenž dodnes vzbuzuje obdiv. Totiž ve svrchované literární kvalitě (připomeňme, že řada Karlových politických soupeřů měla problém se základní gramotností, zatímco on zvládal několik jazyků a byl uznávaný autorem), ale bez přílišného idealizování, realisticky, pokorně a uměřeně, zjevně proto, že Karel sám takovým vládcem i člověkem byl. Výběr textů, které na tomto velice zajímavém večeru zazněly, to vše ostatně bohatě potvrdil. A dal maximálně za pravdu slovům Fran-

tiška Běhouneka ze závěru celého večera, kdy rekapituloval velmi vydařený rok s pořady souboru Ludus musicus: Není totiž podstatné halasně slavít významné osobnosti a připomínat si jejich rozličná výročí s pompou a tartasem a ohňostroji. Je podstatné vrátit se k jejich dílu, číst je a studovat. A to přesně Ludus musicus letos provedl např. s dílem K. H. Máchy, V. Vančury ale i dalších autorů. A nyní tedy i s dílem Karla IV. Pozoruhodné na celém večeru bylo i to, že ukázky zazněly jak v původní latině, tak v souvěkém staročeském překladu (mimořádně výborně podaném Janem Venclíkem). A samozřejmě a především v moderním překladu. Vybrán byl překlad Jakuba Pavla, což je text filologicky přesný, ale zároveň čtivý a přitažlivý. I toto budiž připočteno ke kladům pořadu. Zaznělo celkem 12 částí Karlova textu. A zaznělo tak, že o čtení se podělili osobnosti, které dlouhodobě se souborem v různých rovinách spolupracují, takže každý úryvek zazněl z jiných úst, což dalo celému pořadu spád, napětí a zajímavost. Posлуhači tak mohli slyšet Iva Tamchynu, Jana Venclíka, Ondřeje Macka, Jiřího Beneše, Josefa Paula,

Milana Hrona, Jana Vaculíka, Marii Vaculíkovou, Zdeňka Kabelku, Václava Fantu a Zoru Venclíkovou. Dlužno dodat, že přes rozdílná pojetí se všichni vyrovnali s nelehkým a komplikovaným textem se ctí, což je věta, která zní jako fráze, ale ono tomu tak skutečně bylo. Zbývá se ještě zmínit o musicie, jež tento půvabný večer provázela. F. Běhounek vybral ke Karlovu textu ukázky z cenných a dosud nevydaných pramenů hudby středověku (např. z vyšebrodského kodexu H 42 z r. 1410 či z kancionálového tisku *Pisně vaje-roční* z r. 1537), zazněly ovšem také klíčové zpěvy české hudební historie jako *Hospodine, pomiluj ny* nebo rondellus *Flos florum*, či proslulá antifona (připisovaná Notkeru Balbulovi, vzniklá však pravděpodobně ve Francii kolem r. 750) *Media vita in morte sumus* (*Uprostřed života jsme obklopeni smrtí*). Musika to byla případná a výborně zahrnaná i zazpívaná (D. Solničková, O. Solnička a Jan

Venclík). Zazněla navíc ve velice přitažlivých a nápaditých úpravách. Jakkoli nástrojové obsazení souboru bylo velice komorní (loutna či kvinterna nebo psalterium, kravský roh, varhanní portativ, rozličné rytmické nástroje, diskantová gamba), soubor zněl jistě, kompaktně a hutně, oprávněnou pozornost zbudily zejména některé zcela originální varhanní rejstříky. Navíc zařazení diskantové gamby (hrál na ni Jakub Michl, ano, právě ten, jenž vystoupil na jednom z koncertů letní části festivalu *Musica viva* s prof. I. Bažantovou-Jandovou) celkový zvuk souboru rozhodně obohatilo a ukázalo se být vysloveně šťastným tahem. Poslední podnik letošního ročníku festivalu se tedy rozhodně zdařil. Takoveto návraty k pramenům a čtení autentických historických textů lze jen uvítat. Doufejme tedy, že přijdou další. Publikum si u nás jistě najdou. *J. Matl*

Fotografie dobřichovických fotbalistů, která se do tištěné verze bohužel nevešla.

